

Parema homse nimel

Kujutame korraks ette tüüpilist Eesti maaperet sadakond aastat tagasi. Isa, ema, lapsed ja vanavanemad, keda tuleb toetada. Kas nende mõttese oleks kunagi tulnud selline asi, et tapame kõik loomad, kulutama kõik säästus, müüme majapidamise maha, laename veel naabrite käest ka, et aasta-paar elada suhtelist muretut elu? Sellist mõtet ei oleks enamusel taluperemeestest pähegi tulnud.

Aastaid on Eestis tehtud tööd selle nimel, et järeltulevate põlvete elu oleks kergem. Kuid mitte kõigile ei ole see tähtis, meenutagem kas või, kuidas paar aastat tagasi nõudis nii mõnigi poliitik Eesti riigi vaevaga kogutud reservide käikulaskmist, kuidas kuulutati valjult, et milleks need reservid meil niisama on, jne, jne. Mida oleksime teinud täna, tõelise kriisi ajal, kui reservide kohal oleks haigutanud tühjus nagu juhtus Lätiga?

Paljud vahest ei mäleta sedagi, milline kisa tõusis, kui kaotati tulumaksukohustus ettevõttesse tagasi investeeritud kasumilt. Väideti, et kohe kukub riik kokku ja läheb pankrotti. Mis juhtus tegelikult? Tänu paranenud maksusüsteemile voolas Eestisse rohkelt välisinvesteeringuid, loodi uusi töökohti, inimesed said tööd, maksid riigile makse ja kokkuvõttes riigikassa kosus priskemaks, kui ta ettevõtte kasumi maksustamisel iial kosunud oleks.

Järjest rohkem kuuleb praegu arvamusi, kuidas riik peaks sekkuma majandusse, toetama üht või teist eluala, kuni ideeni, et panku tuleks riigistama hakata. Tuleb korraks meelde, mis on riik ja kust riigile raha tuleb. See on meie ühine maksuraha ja priiskavad otsused tuleb maksta kinni maksumaksjatel kas või mitme põlve vältel.

Eesti inimeste jaoks on olnud alati tähtis teadmine selle kohta, mida jätmata maha oma lastele ja lastelastele. Riik – see oleme me kõik, kes Eestis elavad ja raha ei tule kuskilt õhust, vaid meie kõikide taskust. Kui teie enda naabrimees on elanud laia elu ja nüüd sattunud raskesse olukorda, kas te oleksite nõus tema tehtud vead kinni maksuma?

Massiline riigiabi on hukatuslik ja selle tagajärjed tuleb kinni maksta järgmistel põlvadel. Reformierakond seisab vabaturumajanduse põhimõtete eest, sest ajalugu on näidanud, et see on olnud õige tee. Kui teeme täna õigeid otsuseid, järgneb majandusmööndale peagi

tõus ja see on vastuseks kõikidele kahtlejatele.

Kristiina Ojaland

Uudis

Saared ootavad uusi parvlaevu

Lugejakiri

Lastetoetuse võib annetada abivajajale

Majandus

Eesti ettevõtjad suudavad eksportida

Minu kodukoht

Pärnumaal plaanivad kaks valda liitumist

Torutööd Pärnus Luha tänaval.

Pärnu veemajandus areneb jõudsasti

Kui detsembris lõpetati linna suurte piirkondade, Vana-Pärnu ja Raeküla vee- ja kanalisatsiooni projekt, siis aastatel 2009 kuni 2011 toimuvad suuremahulised tööd Pärnu Kesklinna, Ülejõe ja Rääma linnaosades.

Projekti kogumaksumus on ilma käibemaksuta 370,5 miljonit krooni, millest kaetakse Ühtekuuluvusfondist saadavate vahenditega 262,2 miljonit krooni.

„Eesmärgiks on tagada tarbijatele puhas ja tervisele ohutu joogivesi, kvaliteetne ühiskanalisatsiooniteenus ning nõuetekohane heitvee puhastamine ja keskkonnariskide minimeerimine,” räägib ettevõtte Pärnu Vesi finantsjuht Taimi Vilgas.

Järgneva kolme aasta jooksul laiendatakse ja rekonstrueeritakse veevõrku Pärnu keskkonnas, Ülejõe ning Rääma piirkonnas. Soetatatakse ka uus survepesuauto, mis on vajalik kogu süsteemi korrashoidmiseks. „Suuri kulutusi tehakse vee- ja kanalivõrgu igapäevaseks korrashoiuks,” räägib Taimi.

Olulisim on linnakodaniku heaolu

Projekti elluviimine parandab 13 200 inimese elukvaliteeti. Peale selle muudetakse

.....
Eesmärgiks on tagada tarbijatele puhas ja tervisele ohutu joogivesi.

tub Pärnu ka turisticõbralikumaks, paraneb tuletõrje veevarustus ning Pärnu jõe ja lahe keskkonnaseisund. „Kõige olulisem on ikkagi see, et saame

pakkuda linnakodanikule kvaliteetsemat teenust!” arwab Taimi. „Oleme samaaegselt uute projektide ettevalmistamisega ja Euroopa Liidu toetuste taotlemisega teinud olulisi investeeringuid linna mitmes piirkonnas.”

Äsja lõpetati Vana-Rääma ühe osa vee- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise projekt. Projekti maksumuseks kujunes 5 miljonit krooni.

„Vingiküla on üks Pärnu piirkondadest, kus seni puudub võimalus ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenuse saamiseks. Jaanuaris alustati seal

töödega, mis peaksid lõpule jõudma augustiks,” räägib Vilgas edasistest plaanidest. Mitu piirkonda ootab pikisilmi, millal töömehed nende tänavatele jõuavad.

Aktiivselt kasutatakse nii Euroopa Liidu kui Eesti riigi poolt saadavaid toetusi. Samuti ehitatakse ja rekonstrueeritakse tänavavõrke ja seadmeid omavahenditega. „Kahtlemata ei suudaks vee-ettevõtteid ilma toetusteta teha nii lühikesel ajajooksul sellises mahus investeeringuid,” leiab Taimi Vilgas.

Kärt Luik

Ettevõtte Pärnu Vesi finantsjuht Taimi Vilgas kinnitab, et lähiaastatel investeeritakse suvepealinna veevarustuse parandamisse sadu miljonid.....

Juhtkiri

Tulevik jäi karpimata

Viimased nädalad on möödunud karpimis- uudiste tähe all. Valminud kokkuhoidkava toob jõustumisel kärpeid paljudes eluvaldkondades ja puudutab kõiki inimesi. Võib ka öelda, et alles nüüd hakkame mõistma, kui hea on elu Eestis viimastel aastatel olnud. Riigikassasse tuli raha piltlikult väljendudes uksest ja aknast, palgad ja pensionid (aga ka hinnad) kasvasid hoogsalt, ettevõtjatel polnud ülearu põhjust uute turgude vallutamise nimel pingutada või kvaliteedile ja tootearendusele tähelepanu pöörata, sest kaubaks läks kõik.

Praegu küsitakse, miks oleme selles seisus ja mida tehti valesti. Kas poleks kärpeid saanud teha juba varem? Kas olime plaanide tegemisel liiga uljad? Tõsised küsimused, mis vajavad vastamist. Eestit kui väikest avatud majandusega riiki tõsiselt puudutava üleilmse kriisi põhjused on Ameerika Ühendriikides. Need said alguse vastutustundetud laenamist lubanud panganduse põrumisest. Olukord, kus laenu said enam-vähem kõik, kes küsida viitsisid, ei saanud kesta kuigi kaua.

Rahaturud ja maailma majandus on üleilmselt tihedamalt seotud kui eales varem. Majandusprognosid, mis eelarve koostamise aluseks, on kiiresti muutunud ja seda mitte üksnes Eestis,

.....
Lastega perede kindlustunne on ebakindlatel aegadel kõige olulisem.

vaid kogu maailmas. Eesti jaoks oli oluline 2009. aasta eelarve õigel ajal vastu võtta, et vältida ebaselgust ja määramatust. Riigi rahanduse ja tuleviku kavandamine ei ole aga asi, mis eelarvet kinnitava haamrilõõgi järel pooleks aastaks peatub. Majanduses toimuvat tuleb pidevalt jälgida ja selle järgi otsuseid teha. Kiirestivalminud säästueelarve näitab, et Eestis suudetakse muutunud oludele kiiresti reageerida. Vaidlused eelarvekärbete üle olid küll tulised, aga süüdistusi või inetusi öeldi vastastikku vähem, kui Eesti poliitika enamasti tavaks. See on väga julgustav märk.

Võime olla rahul, et peretoetuste maksmise põhimõtteid ja vanemapalka kärped ei puuduta. Lastega perede kindlustunne on ebakindlatel aegadel kõige olulisem. Ka pensionitõus tuleb, tõsi, veidi väiksem kui algselt kavandatud. Kokkuhoid avalikus sektoris on kindlasti nii vajalik kui ka võimalik. Lisaks on olemas kava, mida edasi teha, kuidas majandus ümber korraldada, kriisist väljuda. Selle elluviimisel saavad kaasa lüüa kõik.

Saaremaa saab uued laevad.

Saared ootavad uusi, kiiremaid parvlaevu

Sel aastal valmib esimene uutest parvlaevadest, mis mandri ja saarte vahel sõitma hakkavad. Sügisel valmiv alus saab liiklema mandri ja Hiiumaa vahel.

Järgmise aasta kevadel valmib ka laev, mis hakkab sõitma Virtsu-Kuivastu liinil. Hetkel käib Leedus Klaipedas Fiskerstrand BLRT tehases usin laevaehitamine. Suure laeva ehitamine on aeganõudev – eelmised alused on olnud väikse-

mad. See laev pannakse kokku aga koguni 35 tükist, mis igaüks on nii suur, kui kraana tõsta jaksab.

Väinaületamine olgu mugav

„Uus laev on tore asi. Loodan, et ülesõit läheb kiiremaks ja ka laev ise on mugav. Mäletan, kui tankiveo praamide asemele tulid kunagi praegused parvlaevad, oli see suur kvaliteedihüpe, nüüd on ootus veelgi kõrgem,“ räägib Kuressaare linnaape Urve Tiidus. Saaremaa ettevõtja Erik Keerberge leiab, et saareelanike jaoks on tege-

.....
Kui tankiveo praamide asemele tulid kunagi praegused parvlaevad, oli see suur kvaliteedihüpe, nüüd on ootus veelgi kõrgem.

mist pigem kohustusliku väinaületamisega ning järgmisel aastal saarte ja mandri vahel liiklema hakkav laev toob rõõmu just mandrielanikele. Siiski loodab ta, et uus alus mahutab rohkem autosid. Mugavust peab olu-

liseks ka Kuressaare kesklinna lasteaia juhataja Tiia Leppik.

Laevaliiklus on tore!

Sügisel kohaliku volikokku kandideerida plaaniva tubli Saaremaa spordimehe Indrek Õunpuu arvates on tore, et laevaliiklus paraneb. „Sügisel valmiv laev mind eriti ei mõjuta. Küll aga liiklen Saaremaa ning mandri vahel,“ ootab Õunpuu järgmise aasta kevadel valmivat laeva. Indreku arvates on laevaliiklus tore: „Mulle meeldib, et Saaremaa on muust maailmast pisut eraldatud,“ ütleb ta. IETI

Kaks Pärnumaa valda plaanivad liituda

Jaauari lõpul tegi Pärnumaal asuv Kaisma vald Vändra vallale ettepaneku liitumiseks. Vändra vallavolikogu võttis ettepaneku ühehäälselt vastu.

Väikese vallana ei suuda Kaisma projektides osaleda, sest valla eelarve seab piirid,“ räägib Vändra vallavanem Peeter Reimann valdade liitumisest. „Suure valla koos-

seisus oleks suuremiski investeeritud võimalikud.“

Jah-sõna on siiski Kaisma vallalt vaja, kuna liitumise käigus kaob nende omava-

Peeter Reimann

liitus. Kui kõik plaanipäraselt läheb, liidetakse kaks valda sel sügisel ning peale kohalike omavalitsuste valimisi on Vändrast ja Kaismast moodustatud üks, senisest suurem vald.

„Üldiselt inimesed pooldavad liitumist. Lepingusse saab täpselt kirja, kuidas asjad toimima saavad, kui vallad liituvad,“ ütleb Peeter Reimann ja leiab, et Kaisma vald ei pea kartma, et neil liitunud vallas enam sõnaõigust poleks. „Volikogu viieteistkümnest kohast on kolm lubatud Kaisma vallale.“ Kiireloomulisemate asjadega tegeleks siiski ka tulevikus kohapeal kaks inimest.

Kärt Luik

Hiiumaa reformierakondlasi juhivad Ene Kaups

Jaauari lõpus valisid Hiiumaa reformierakondlased keskkonnaameti peadirektorina tööle asuva Andres Onemari asemele uue maakonnajuhi. Ühehäälselt osutus valituks Riigikogu liige ja endine Kärda linnaape Ene Kaups.

Kaupsil sõnul on Onemari loonud Reformierakonnale Hiiumaal tugeva aluse. „Minu selle aasta suurimaks eesmärgiks on viia Hiiumaa reformierakondlased ko-

toobris toimuvatel kohalikel valimistel võidule. Tänu Andrese heale tööle on meil selleks igati head eeldused,“ lausub Kaups.

Aivo Kriiska

Ojuland: Eesti IT-ettevõtted suudavad eksportida

Eesti infotehnoloogiaettevõtjate ning -visionääride ja Riigikogu liikmete ühisel ümarlaul arutati jaanuaris võimalusi, kuidas Eesti saaks IT-eksporti valdkonnas areneda.

Intensiivses diskussioonis ettevõtjate ja Riigikogu liikmete vahel tõdeti, et riiklikul tellimisel valmivad IT-alased tooted tuleb luua innovaatilised ja kompaktsed – sellised, mida on võimalik edasi müüa. Ideedest peavad saama reaalselt müüvad tooted.

Häid näiteid piisavalt

Üks ümarlause korraldajatest, Riigikogu aseesimees Kristiina Ojuland märkis, et elukeskkond ümberringi muutub väga kiiresti. „Vaadatamata majanduslangusele on aasta 2009 kuulutatud innovatsiooniaastaks. See on väga positiivne. See on märk, et riigi tasandil pööratakse rohkem tähelepanu prioriteetsetele valdkondadele. Selle nimel, et kindlustada parem tulevik ja et sünniks uued, värsked ja edasiviivad ideed. Reformierakond mõtleb jätkuvalt, kuidas hoida ettevõtluskeskkonda elavana ning millised valdkonnad vajavad teatud ajahetkel suuremat tähelepanu,“ rääkis Ojuland.

Riigikogu aseesimees kinnitas, et maailmas ringi käies veendub ta üha ja üha: meie IT-sektor on üks ekspordivõimelisemaid. „Tõtt-öelda ei saa aru sellest Eesti Nokia otsimisest. Miks me ei räägi laias maailmas sellest, et Eestis leiutati Skype? Või sellest, mis on X-tee ja kui mugavaks teeb see igapäevaelu ka tavakodaniku jaoks?“

„Eesti on IT-valdkonnas eeskujuks paljudele riikidele, kelles äratame oma lugudega e-teenuste efektiivsusest

Linnar Viik esines ettevõtjate ja poliitikute ühisarutelul ettekandega IT-ettevõtluse tulevikust.

suurt huvi.“ Nii meenutas Ojuland möödunud aasta oktoobris kohtumist Aserbaidžani president Ilham Alijevi ning Aserbaidžani side- ja infotehno-

logia ministriga, mille raames oli Eesti IT-ettevõtjatel võimalus kõrgel riiklikul tasemel luua vajalikke otsekontaktide. „Täna on meie ülesandeks ära

kasutada kõik rahvusvahelised IT-alased foorumid, seminarid ja konverentsid, kus Eesti ettevõtjad saaksid oma toodangut tutvustada. Poliitikute ja diplomaatide ülesanne on siinkohal ülioluline – meie ettevõtjate huvisid välismaal kaitsta ja tutvustada.“

IT-riigi maine tiivustab

Fookuses on eelkõige riigi ja erasektori koostöö antud valdkonnas, sealhulgas ka ekspordi võimaluste otsimine. „Meile, eestlastele, on iseenesestmõistetav, et on olemas e-valimisid, e-valitsus, võimalus ID-kaardi abil dokumente allkirjastada jne. Paljudes riikides ei osata taolisi lahendusi veel ettegi kujutada. Just selle vastu on maailmas suur huvi ja meil

peaks olema valmisolek aidata ettevõtjatel oma oskust laia maailma edasi müüa. See, muuseas, on suuresti ka Eesti maine küsimus,“ rääkis Kristiina Ojuland poliitikute ja infotehnoloogiaettevõtjate ümarlaul.

Ümarlaul osalenud leidsid, et ka Eesti arenguabi teistele riikidele võiks olla suure osas infotehnoloogiliste lahenduste näol. Siin on peidus reaalsed võimalused riikidevaheliseks kasulikuks koostööks. Ümarlaul osalesid teiste seas IT-visionäär Linnar Viik, Fujitsu Services nõukogu esimees Niilo Saard, NOW Innovations asutaja Kalju Rüütli, eGovernance Laboratory juhatuse liige Riho Oks ja EAS turundus- ja kommunikatsiooniuksuse direktor Erki Peegel.

Lühidalt

Vähi sõeluuringud aitavad hoida tervist

Eestis haigestub igal aastal ligikaudu 550 naist rinnavähki ja 140-150 naist emakakaelavähki.

Tervislikud eluviisid ja varane avastamine

Rahvusvahelised uuringud näitavad, et umbes 40% vähki haigestumistest on võimalik ennetada. Kolmandikku neist aitab ära hoida tervisesõbralik elustiil, samuti on oluline vähi varane avastamine. Täienenud diagnoosivõimalused ning ravimid aitavad praegu vähki hoopis tulemuslikumalt ravida kui veel mõned aastad tagasi.

Eestis rakendunud rinnavähi sõeluuringute tulemusi on juba näha. Kui kümne aasta eest leiti vaid 39% avastatud rinnavähi vormidest varajases staadiumis, siis nüüd sõeluuringu käigus leitakse ligi 75% rinnavähist varajases staadiumis. Emakakaelavähi sõeluuringu tõhususe kohta võib tuua näite Soomest, kus nii emakakaelavähi haigestumus kui suurem os viimaste aastakümnetega märkimisväärselt langenud (juhtumite arv ja suurem os alanevad alates 1960. aastate keskelt 85%).

Uuringut tuleb võtta tõsiselt

2007. aastal tuli Eestis rinnavähi uuringutele kirjaliku kutse saanud naistest aga kohale vaid 51%, emakakaelavähi uuringutele vaid 38%.

Sotsiaalminister Maret Maripuu arvamusel peaksid kõik naised, kes on saanud kutse, uuringutele osalema.

„Kui naisel avastatakse emakakaelavähi rinnavähk varakult, on selle ravi palju paremate tulemustega ning võimaldab päästa inimese elu,“ laus Maripuu Teatajale.

Rinna- ja emakakaelavähi sõeluuringud on osa Eesti riiklikust vähiennetuse strateegiast, mida rahastatakse nii riigi kui Eesti Haigekassa eelarvest. Sel aastal oodatakse rinnavähi varajase avastamise uuringutele vähemalt 36 000 50-62-aastast naist. Emakakaelavähi sõeluuringutele on oodatud 16 000 30-59-aastast naist. Rinnavähi varajase avastamise uuringutele kutsutakse naisi iga kahe aasta järel, emakakaelavähi ennetavatele uuringutele iga viie aasta möödudes. Nimelise kutse saadab Haigekassa postiga.

Kairi Lutt

LUGEJAKIRI

Kuidas ma loobusin oma lapsetoetusest

Mul on kodus kasvamas alla aastane tütar ja saan vanemahüvitist. Nagu paljudel teistel kodus olevatel emadel, ei ole minulgi raha ülearu ning poes käies võrdlen hindasid, kuid mõistan, et minu jaoks ei ole see 300 krooni nii suure tähtsusega, kui see on mõnes teises peres. Hea meelega loovutan selle raha kellelegi, kes seda tõesti vajab. Kahtlesin veel siiski, et teinekord on ühekordne poes käik kaugelt üle selle summa – äkki on piinlik nii väikse raha pärast kogu tegutsemist ette võtta.

Otsustasin siiski uurida ja proovida. Endamisi otsustasin, et ilmselt maapiirkonnas oleks abi rohkem vaja ja võtsin ühendust vallaga, kust on pärit minu isa ja rääkisin oma mõttest ühele tuttavale volikogu liikmele. Minu ainus soov oli, et tegemist

võiks olla perega, kus on palju lapsi ja/või väikesed lapsed. Tuttav arutas teemat sotsiaaltöötajaga ja üheskoos leidsid mulle sellise inimese, kes ehk väikest toetust vajaks. Edasi oli juba lihtne – tegin pangas püsikorralduse ja nii see käiku läkski. See kõik juhtus sügisel.

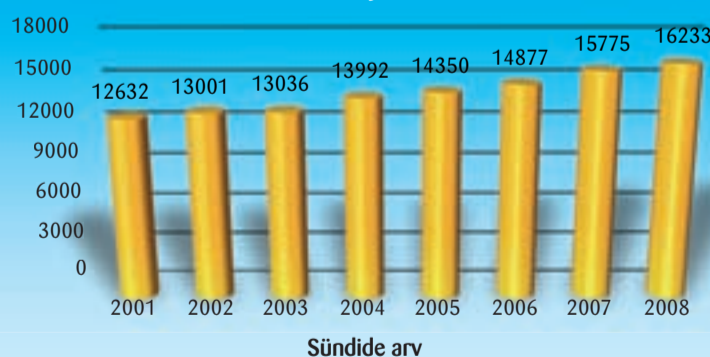
Miks ma seda tegin? Mind ei huvita ei avalik tänu ega ka kriitika minu teguviisi õigsuse osas. Mina loodan salamisid, et sel perel on väikse lisasisetuleku üle hea meel ja ehk saab mõni väike inimene endale korraliku seljakoti või uisud või rahuliku meelega klassiga ekskursioonile minna.

Aasta möödudes loodan saada tagasisidet, kas mu väike panus läks asja ette.

Juta

(Tegu on pseudonüümiga, toimetusele on kirja autori nimi teada)

Vanemahüvitis ja sündide arv

Vanemahüvitise järgselt rohkem sündinud laste arv

